

OUDE BESCHAVINGEN

28 juli 1961

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze avond wijs ik u erop, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Vandaag wil ik u spreken over:

OUDE BESCHAVINGEN

Wanneer men de moderne mensen zo eens hoort praten, krijgt men al snel de indruk, dat die oude beschavingen in de ogen der meesten alleen maar dorpen waren met enkele denkers. Men geeft wel toe, dat er hier zo hier en daar enige cultuur was, maar daarbij blijft het bij. Met wat de mensen in deze dagen bereikt hebben, is dit verleden niet te vergelijken, zo klinkt een dergelijke erkenning door. Dit is een vergissing, die zeker in grote mate bijdraagt tot de steeds groeiende minachting voor denkwijzen en filosofieën die uit het verleden zijn overgeleverd, vooral bij de jongere mensen.

Indien men in deze dagen spreekt over Ur, Abrahams vaderstad, zo ziet men deze stad als klein, volgens de huidige opvattingen. Deze stad had een vast inwonertal van rond 50.000 - een voor die dagen zeer redelijk aantal - maar werd omgeven door de minder vaste woningen van de vlottende bevolking en Bedouïnen. Dankzij deze hutten- en tentenstad zwelt de bevolking soms sterk aan. Bij de grote feesten, die ter ere van de maan worden gevierd, kan men stellen, dat het inwonertal voor rond 60 dagen zelfs de 250.000 te boven gaat. In de stad zelf kon men reeds toen onder meer vinden systemen van centrale verwarming, waterleidingen, bakkers met een eigen besteldienst, die altijd vers brood konden leveren, desnoods reeds 's morgens om 5 uur. Wat het verse kadetje betreft, was men zelfs moderner dan in Nederland. Herders met geitenkudden leverden van huis tot huis melk, zo vers van het dier. Indien men een feest wilde vieren, was men niet alleen op eigen slaven en middelen aangewezen, maar kon - evenals in de grote steden nu nog - maaltijden, bediening en zelfs de inrichting van de feestzaal huren. Sterrewichelaars verkochten voorspellingen. Priesters deden onder meer iets, dat veel gemeen heeft met de moderne psychiatrie en voorzagen tegen betaling de mensen van het laatste nieuws. In de stad Ur had men de keuze uit 15 verschillende godendiensten, elk met eigen tempels, erediensten, attracties enz. Deze tempels exploiteerden tevens veelal gelegenheden van openbaar vermaak. Zelfs een soort openbaar vervoer bestond daar reeds, waar men binnen vaste wijken - tegen gereduceerde prijzen - van lastdieren en draagstoelen gebruik kon maken. Evenals de hedendaagse taxi gingen de dragers en bestuurders van mens tot mens, steeds zo snel mogelijk nieuwe vracht opnemende.

Vanuit het huidige standpunt ligt deze stad en haar grootte wel zeer ver in het verleden. Gaan wij iets dichterbij kijken, dan vinden wij wereldsteden, die voor de huidige grote steden niet zoveel onderdoen. Bv. Babylon. Deze stad is zo uitgestrekt, dat haar muren volgens de overleveringen 100 poorten hadden. Ik meen, dat als een opsomming van openbare en grote poorten dit aantal overdreven is, daar wij bij onderzoek niet verder zijn gekomen dan ruim 70 poorten, voorzien van beschermende inrichtingen, wachtlokalen, gesloten met bronzen deuren en breed genoeg om tenminste twee lastdieren met lading elkaar te laten passeren, maar vaak breed genoeg om twee wagens ruime doorgang te verschaffen. De muren zelf zijn betrekkelijk hoog en zo dik, dat troepen in rijen van 6 à 7 naast elkaar kunnen gaan en ruimte blijft voor het inhalen van voetgangers. Het deel van de muur, dat niet aan de rivier is gelegen, is bovendien nog verder uitgebouwd en verstevigd. Daar bedraagt ook achter de bastions de beschikbare ruimte op de muur 20 - 24 meter en kunnen zelfs strijdvoertuigen met vierspan zonder gevaar over de muur rijden. Wanneer de stad haar hoogtepunt bereikt heeft, telt zij bijna 650.000 inwoners, - waarbij ik slaven als mensen heb geteld - wat vroeger niet gebruikelijk was. Binnen de muren van de stad vinden wij 39 openbare parken, hierbij de later bekende hangende tuinen en de tempeltuinen zelf niet meegeteld. Onder de openbare gebouwen vinden wij drie grote handelsbeurzen, een uit gebouwen en pleinen bestaande transportbeurs, een 7-tal hotels, geëxploiteerd door priesters, en ruim 90 reizigersverblijven of karavanserais.

Ik noemde u slechts enkele cijfers om u duidelijk te maken, dat de oudheid heus niet zo dwaas en dorps was, als men in uw dagen wel wil geloven.

Het oude Memphis kent rond zijn hoogtijdagen een vaste bevolking van 250.000 - 400.000 mensen. Alexandrië en Rome zijn miljoenensteden. In alle grote steden van de oudheid treffen wij verder aan: verkeersregelingen en politiediensten. In sommige steden, maar niet in alle, vinden wij waterleidingen, vuilophaaldiensten, klinieken e.d. Alles, wat u zich denken kunt in uw dagen, is - zij het in enigszins andere opzet of vorm - ook in de oude steden te vinden. Waterleidingen, rioleringen van beperkte omvang, centrale verwarming en soms ook koel-systemen, treft men haast overal aan. In latere steden als Alexandrië en Rome vindt men flatgebouwen van 6-7 verdiepingen, ingericht met luxe flats, juist als in uw dagen. Huurkazernes zijn normaal. Voor wijnhuizen bestaat een vergunningensysteem.

Wanneer u dit alles overweegt, zult u misschien uw mening over de oudheid toch wat wijzigen. De grote verschillen moeten dan ook niet worden gezocht in de afwijkingen van de uiterlijke cultuur in de eerste plaats, maar hoofdzakelijk in het heersende sociale systeem. Dit systeem is in de oudheid steeds weer gebaseerd op de absolute dienstbaarheid van de mens. Waar tegenwoordig machines het werk doen, deden in die dagen slaven het werk. Zelfs wanneer men machines kende, bleek het goedkoper het merendeel van de arbeid en productie zoveel mogelijk met mankracht uit te voeren. De moderne mens wordt hierdoor verleid tot de stelling dat men van alle moderne krachtbronnen niets afwist. Mag ik u er aan herinneren, dat stoomkracht werd gebruikt in bepaalde tempels om zware deuren geheimzinnig open te doen draaien en zich weer te doen sluiten? Zelfs een aandrijving van enkele apparaten door eenvoudige werking van stoom in een cilinder met zuiger bestond al enkele duizenden jaren voor Christus. Men onderschat het verleden maar al te vaak. Wist u, dat 2.000 jaar geleden in de hoofdstad van China - die toen meer dan één miljoen inwoners telde - 9 dagbladen werden uitgegeven, plus verschillende periodieken, allen uitgevoerd in blokdruk?

Men meent in uw dagen, dat de hedendaagse mens met zijn materiële mogelijkheden veel verder is gekomen, dan de mens uit het verleden. Voor mij is het de vraag, of dit juist is. De ontwikkelingen worden door de behoefte, de gebruiken, door de maatschappelijke vorm bepaald. Het hangt er m.i. maar geheel van af, welk standpunt, bij de beoordeling, men wenst in te nemen. Een grote factor bij het hedendaags oordeel ligt m.i. wel in de geheel verschillende gedachtegangen op sociaal gebied en de geheel verschillende vormen van geloof. Daarnaast blijkt bij de doorsneemens een grote reeks misverstanden te bestaan omtrent de vormen van leven en werken in het verleden. Wist u, dat edelen en priesters in bepaalde gebieden van Egypte stemrecht bezaten en een adviserende stem mochten uitbrengen aan de farao, wanneer deze een gouverneur voor een gebied benoemde? Realiseert u zich, dat een dergelijk systeem ook in China bestaan heeft? Ondanks dit alles, was er natuurlijk geen sprake van een democratisch bestuur. Maar men gaf dan ook niet voor dat dit het geval was. In uw dagen ontbreekt de werkelijke democratie vaak, terwijl men toch voorgeeft, dat de bestuursvorm geheel democratisch is.

Een van de grote verschillen tussen uw tijd en de oudheid is wel het gebrek aan haast. In deze bijna vergeten tijden had men geen behoefte aan het haasten en jachten, dat uw tijd kenmerkt. Men begon toen rustig met projecten, die voor hun voltooiing duizend jaar vergden. Daarbij vroeg men zich niet af, hoe en door wie een dergelijke taak ooit voortgezet zou worden, doch schoolde alleen belangstellenden van de juiste rang en stand op eigen verzoek. De heersende kaste bepaalde voor de arbeider, wat hij moest doen, waarvoor hij geschikt was en hoeveel werk hij kon verzetten. De arbeider had dan dit te doen op straf van dood of verminking. De hogere standen, zelfs de toenmalige middenstand - de stand der vrijen - was maatschappelijk heel wat vrijer, dan in uw dagen. Een ieder, die zin had, kon experimenteren, een bedrijf openen, trachten magiër te worden enz. De vrije mens mocht zich bezighouden met alle wetenschappen. Er was aan dit laatste één enkele "maar" verbonden: wanneer iemand bepaalde wetenschappelijke of magische resultaten behaalde, die tot het gebied van een bepaalde Godheid behoorden, dan wel binnen het gebied van een bepaalde tempel, of een bepaald genootschap vielen, werd hij verplicht, tot die lichamen toe te treden. Dit was de enige wettelijke beperking op dit terrein.

Deze mensen der oudheid waren zeker niet zo eenvoudig of dwaas, als men in deze dagen wel meent. De lagere standen hadden minder schools weten dan nu het geval is. Toch was er sprake van een voldoende aantal zeer goed geschoolde denkers en werkers. Men meent in uw dagen wel eens, dat de ontdekking bv. van het principe der gulden snede in de bouwkunst aan een toeval te wijten zou zijn. Juist is dit niet. De rekenkunde is al zeer oud. In Ur wisten de handelaren en denkers daarvan reeds meer dan u, wanneer u in uw dagen de lagere school moogt verlaten. Het feit, dat de Ouden maatstaven als de gulden snede wisten te hanteren en geheel hun leven wisten te richten naar kosmische principes, doet bij mij zelfs de vraag rijzen, of op menig punt de beschavingen van de oudheid niet groter waren dan in uw dagen. Men rekende met factoren, die men tegenwoordig verwaarloost of rationaliseert en men kwam dan tot resultaten, die verre de gemiddelde verwachtingen te boven gingen. Voorbeeld: wanneer schepen uit moesten varen, werd niet alleen met de bestaande weersconditie rekening gehouden, maar tevens met hetgeen omtrent het klimaat bekend was en de astrologische condities. Het lijkt u misschien bijgelovig. Daaraan mede is m.i. te danken, dat de zeer kleine schepen van die dagen enorme afstanden wisten te overbruggen, zonder dat zij allen onder gingen. Van de schepen van Ur is bekend, dat slechts 1/5 van de vloot, die op verre afstand voer, per jaar teloor ging. Toch voeren de schepen van Ur reeds in het noorden tot Japan en China, zelfs tot Korea, terwijl men in het zuiden praktisch tot de Kaap voer. Denkt u eens in, wat dit betekent met kleine scheepjes van 50 - 100 ton? Scheepjes zó klein, dat u ze in de binnenvaart zelfs al onbelangrijk vindt.

Ook op andere gebieden, als bv. het zaaien van graan, hield men rekening met astrologische condities. Tegenwoordig lijkt het de mensen vreemd, dat in de oudheid eerst bepaalde plechtigheden plaats moesten vinden, vóór men ging zaaien. Nader bezien blijkt deze opzet handig. U weet allen, dat niet alle jaren het gewas op dezelfde tijd kan worden uitgezaaid, omdat omstandigheden als vochtigheid enz. verschillen. Daarnaast dient men wel te beseffen, dat van een vaste en algemeen gekende kalender, zoals nu gebruikelijk is, vaak geen sprake was in de oudheid. Door nu een plechtigheid als begin van de zaaitijd te stellen - onverschillig, of dit de Stierplechtigheid van Perzië, of de Nijl-aanbidding in Egypte was - gaf men de mens mee een religieuze reden om zich aan de voorschriften te houden. Vooral t.a.v. de meer eenvoudige bewoners van het platte land was dit belangrijk, waar de vrijen onder hen vaak door hebzucht gedreven werden om vroeger te zaaien in de hoop zo eerder te maaien en grotere winsten te maken. De angst voor de Goden voorkwam zo de verkwisting van het vaak kostbare zaaigoed. Ook bij de bouw van tempels en huizen hield men rekening met astrologische condities en godsdienstige voorschriften. Dwaas natuurlijk. Maar dan is het wel vreemd, dat de zo gebouwde huizen - blijkt bijvoorbeeld uit de opgravingen bij Ur - buitengewoon stevig waren en zo juist waren gericht op de werkingen der elementen, dat zij intact gebleven zijn, ondanks de vernietiging door vuur en aantasting door natuurgeweld.

Oppervlakkig gezien was de wereld van de oudheid zeer bijgelovig, zonder dat daarvoor redenen waren. Maar achter dit bijgeloof schuilt iets anders: het bovennatuurlijke element in het menselijke leven, dat in uw dagen vaak vergeten wordt. Natuurlijk, ook in de oudheid waren er priesters en priesteressen, die hun geboorterecht voor een schotel linzen, voor enige gunsten van een vorst, wat edelstenen enz., verkochten. Wat men in uw tijd over het hoofd ziet, is het feit, dat tussen de priesters zeer vele bewuste, oprechte en voor hun tijd ongelooflijk bekwame wetenschapsmensen verscholen waren. Er waren denkers, die niet alleen filosofische inwijdings-systemen bedachten, maar de praktijk van die inwijding geheel in overeenstemming wisten te brengen met alles, wat in hun dagen omtrent de wereld, de kosmos en kosmische invloeden bekend was. Het is te betreuren, dat juist van deze inwijdingsleren en kosmische kennis zo weinig is overgebleven, zo weinig direct is overgeleverd tot in uw dagen. Van de oude inwijdingsplechtigheden is bij de meerderheid alleen maar het barbaarse ritueel bekend, zoals het slachten van een stier of os boven een open graf, waarin de neofiet werd gelegd, zodat deze in het bloed van het offerdier bijna smoorde en zo gelijktijdig stierf als mens en als ingewijde van lagere graad herboren werd. Heden gruwet men voor dergelijke scènes, maar zo waren de symbolen van die tijd, en menig gebruik van heden zou bij de mensen van toen een even oprechte afkeer opgewekt hebben.

De werkelijke achtergronden van dit alles zijn ook nu nog volkomen begrijpelijk. In de eerste plaats hadden de mensen al vlug begrepen, dat, naarmate een beschaving groeit en het bouwen

van grote gemeenschappen en steden noodzakelijk wordt, de behoefte aan regels, die verder dan alleen materiële macht gaan, eveneens toeneemt. Het is duidelijk, dat mens dergelijke machten en wetten alleen kan vinden in het bovennatuurlijke, in een God dus.

Een belangrijke eis is daarbij, dat bij grotere gemeenschappen de gever van de wetten niet menselijk, sterfelijk, of zelfs, geheel stoffelijk is. De juistheid van dit eerste punt is geheel duidelijk en niet te bestrijden. Zelfs in uw tijd is de godsdienst een van de belangrijkste factoren van de maatschappelijke vormgeving en is het geloof een zeer krachtige invloed, die de mensen weerhoudt van vele ongewenste handelingen, die zij anders zonder meer zouden begaan. Ten tweede, begrip voor de natuur is noodzakelijk. Dat de ouden dit bezaten blijkt niet alleen uit de wijze, waarop zij bouwden, hun avonturen aan de natuur wisten aan te passen en van natuurlijke omstandigheden steeds weer gebruik wisten te maken, maar wel degelijk ook uit hun godsdiensten en inwijdingen. Want bij de inwijding wordt de mens geconfronteerd met de elementen, de grondwaarden van de natuurverschijnselen. De term "elementen" stamt pas uit de Griekse tijd. Daarvoor werden deze waarden en krachten door Goden voorgesteld en is de godsdienst er eerder een van familierelaties, dan van kosmische samenhang. De wijze van voorstelling verandert niets aan het wezen der dingen.

Achter de God verschuilt zich een begrip van alles, wat water, vuur, lucht voor de mens betekenen kan. Belangrijk is, dat zelfs binnen de mythologie aanduidingen te vinden zijn voor de onderlinge werkingen, die optreden tussen deze elementen en de mens. Schijnbaar godsdienstige voorstellingen bevatten bv. de kennis van de mijnwerkers der oudheid. Want in het verleden zijn er mijnen geweest, zo goed als nu. Bijna 2.000 v.Chr. vinden wij al in Arabië en aan de noordkust van Oost-Afrika bekende kopermijnen, terwijl in dezelfde tijd zilvermijnen worden aangetroffen in Perzië en lood- en zilvermijnen in het latere Griekenland. Degenen, die aan de slaven in de mijnen leiding moesten geven, werden opgeleid in een begrip over de geaardheid van de aarde. En dat is heel iets anders dan een leer omtrent de aardstructuur alleen. Een mens die werkelijk ingewijd is en beseft, dat de aarde tot op zekere hoogte een eigen leven voert, dat zij eigen organismen bezit, eigen reacties toont op invloeden van buiten, kan meer tot stand brengen, dan de wetenschapsmens, of gelijke prestaties leveren met veel beperktere middelen. Indien die mens nog verder begrijpt, hoe de zogenaamde huwelijken tussen water en aarde enz. plaats vinden, weet ook, hoe hij zijn mijngangen aan moet leggen en een zo groot mogelijk nut uit de krachten van water, vuur en lucht moet trekken.

Ook bij wegebouw blijkt deze kennis van belang. Men kan aan de hand van deze op zich esoterische wetenschappen bepalen, waar men wegen wel kan leggen en waar zij geen juiste plaats vinden. Denk hierbij eens aan de oude bergpaden, die ongetelde eeuwen zijn blijven bestaan en zelfs nu soms nog deel uitmaken van het moderne wegennet. M.i. is deze kennis belangrijk. Wanneer ik moderne onderzoekers van de aarde hoor pochen op hun prestaties door middel van radiosondes e.d., vraag ik mij af, of zij nog wel beseffen, dat de aarde niet alleen maar een opeenstapeling van lagen materie is, maar dat er tussen die lagen een zekere samenhang bestaat, berustende op onderlinge wisselwerkingen, zoals in bv. een levend weefsel. Ik vraag mij ook vaak af, of men niet beseft dat zij, met al hun hulpmiddelen - zoals de aanboring van ondergrondse wateren en het scheppen van kunstmatige oasen in de Sahara - eigenlijk hetzelfde - of zelfs minder - doen dan vroeger de oude magie tot stand te brengen wist. De moderne mens beseft maar al te weinig, dat de oude ingewijden zonder de huidige technische hulpmiddelen hetzelfde, of zelfs meer, tot stand wisten te brengen.

Ten derde. De oude ingewijden gingen uit van het standpunt, dat de aarde leeft. Nu klinkt dit voor een mens wat vreemd. Wanneer je er verder over nadenkt, voel je je op den duur als een soort vlo op de huid van een enorme hond. Denk eens redelijk na en laat dit vooroordeel tegen een aantasting van uw menselijke grootheid eens vervallen. Is de aarde eigenlijk wel zo dood? Zij reageert voortdurend op alles, wat de mensen doen. Later kunnen de mensen dan de mechanismen van dit alles, de mechanische oorzaken, wel nagaan en beschrijven, maar zij kunnen niet verklaren, waarom deze oorzaken nu juist ook deze gevolgen met zich brengen en niet een van de vele andere mogelijke gevolgen optreedt. Nu kan een vlo heel goed begrijpen, dat spiertrilling a. en beweging b. tezamen betekenen, dat gebaar c. zal volgen. Een wetenschappelijke vlo zou dergelijke reacties misschien zelfs door het meten van spierwerkingen of zenuwstromen tevoren kunnen voorspellen. Ondanks deze bekwaamheid zou het een zeer groot

doorzicht van de vlo eisen om achter dit alles de hersenen van het dier, de bewuste reactie, te vermoeden en niet in een zuiver mechanische verklaring te blijven steken. Ten overstaan van de aarde bezat de mens dit inzicht in de oudheid wel, maar heden - helaas - niet meer. Het bevolken van de wereld met Goden was voor diegenen, die in de oude inwijdingen streefden, dan ook niet in de eerste plaats een pogen alle gebeuren door het ingrijpen van een bovennatuurlijk wezen te verklaren, maar een systeem, waardoor men aan persoonlijkheden met bepaalde eigenschappen, al hetgeen men omtrent de wereld en haar geaardheid erkend had, kon binden en zo op eenvoudige wijze alle kennis, die men verzameld had, vast kon leggen.

Bedenk verder, dat er in die dagen van een technische taalvorm nog geen sprake was. Haast alle beproevingen tijdens de inwijding - zelfs in Ur en vroeger - confronteren de mens dan ook met de elementen. Haast overal vinden wij in de inwijdingen dan ook - naast de gangbare drie geestelijke hoofdfasen - vier meer materiële fasen van inwijding en beproeving. Opvallend is daarbij het gebruik van krachten, die eerst in de laatste jaren wetenschappelijk herontdekt zijn. Reeds in de oudheid wist men bv., hoe machtig als wapen en middel het geluid was, hoe machtig de werking van een trilling kan zijn. Want in de oudheid werd dit alles reeds gekend en gebruikt. Zelfs de Bijbel geeft ons een voorbeeld hiervan in het verhaal van de muren van Jericho die instorten door het aanhoudende geluid van bazuinen. Misschien is dit alles u als een sprookje, maar het is - ook volgens de huidige wetenschap - technisch mogelijk. Om iets dergelijks te doen moet men het hoofdtrillingsgetal van een muur bepalen en instrumenten scheppen, die juist deze kritieke trillingenreeks voortbrengen. Deze kennis bestond niet alleen bij de Joden, maar vóór hen in Egypte, en reeds lang voor Egyptes grootheid, in Indië. Reeds in de oudheid, die nu niet meer gekend wordt, wist men met bepaalde instrumenten de mensen te beïnvloeden, de materie te doen reageren en zelfs onder omstandigheden de elementen in oproer te brengen. U noemt dit misschien bijgeloof, mogelijk is het dat ook. Maar in ieder geval was het een bijgeloof, dat resultaten produceerde, even betrouwbaar en soms zelfs betrouwbaarder dan menige wetenschap in uw dagen.

Denk nog eens verder na over alle gegevens, die ik u zo-even verschaftte over steden uit de oudheid. In uw dagen kost het heel wat moeite en zorgen om een stad van minder dan een miljoen inwoners te verzorgen met alle noodzakelijke voedingsmiddelen, terwijl men toch de beschikking heeft over mechanisch vervoer en een tot industrie geworden landbouw en veeteelt. Bedenk eens, hoe groot dan de moeilijkheden dan wel geweest zullen zijn bij het dagelijks bevoorraden van steden als Babylon, Alexandrië en Rome. Toch was men klaarblijkelijk daartoe in staat. Men wist precies, hoe men met aanvoer, opslag en verkoop deze steden onder de gunstigst mogelijke condities van de noodzakelijke levensmiddelen kon voorzien. Ook dit aspect ligt in de inwijdingen van de oudheid besloten. Alles vormt een organisme, ook de mensheid. Zodra er een groep mensen samen komt, zelfs als een vereniging e.d. - zodra een onderling band of belangengemeenschap is ontstaan - zal een dergelijk groepje t.o.v. de rest van de gemeenschap als een organisme te midden van een groter organisme gaan reageren. Dientengevolge kan men volgens de wegen van het organische werkzaam zijn, die - zoals u zich herinneren zult, in de astrologie weer zijn uitgedrukt - de behoeften en mogelijkheden van een dergelijke groep of reeks van groepen berekenen en daaraan op de meest juiste wijze voldoen. Ongeregeldheden kwamen ook in de oudheid niet in de eerste plaats uit een gebrek aan voedselvoorziening, maar uit een reeks van eisen, die niet aan de organische noodzaken van de groepen zelf gebonden waren. Het is dan ook mogelijk, zelfs in de oudheid, om dergelijke groepen van al het noodzakelijke te voorzien. Zonder overdaad soms, maar altijd zo, dat geen werkelijk verval optreedt.

Dit zijn punten, die men in uw dagen al te veel over het hoofd ziet, vrienden. De oude beschavingen en de oude inwijdingen wisten in menig opzicht evenveel of zelfs meer dan u. Wat het materiële betreft, waren de vrije burgers van vroeger er evengoed of zelfs beter aan toe dan u. Er is maar één verschil: vroeger was de arbeider een slaaf. In vergelijking benadert hij nu de welstand van de vroegere middenstand. De vroegere middenstand, met haar voortdurende aanvoer van mensen, die geschikt waren voor wetenschap, priesterschap e.d., die zelf en persoonlijk wisten te denken, te riskeren en te experimenteren, was vanuit het standpunt der vooruitgang zeker belangrijker.

Indien wij de betekenis der oude beschavingen nog verder willen onderzoeken, zullen wij nog eens terug moeten gaan naar de oude inwijdingsmysteriën. Het is namelijk niet voldoende om te stellen dat men - door rekening te houden met sterren, zon en maan, door kennis der magie enz. - de wereld van toen redelijk goed wist te leiden. Want wij mogen wel stellen, dat men pas werkelijk goed kan werken, dienen, wanneer men de zaken, waarmee men te maken heeft, ook werkelijk goed begrijpt. Met beperkte kennis kan men niet onafgebroken op goede resultaten blijven hopen. Wanneer u in een auto rijdt, maar geen enkel idee hebt over de wijze, waarop dit voertuig zich beweegt, in elkaar zit enz., komt er een ogenblik, dat de wagen gebreken vertoont, die u niet meer op kunt heffen. U bent dan helemaal van de goodwill van anderen afhankelijk en bent in feite van hun bedoelingen, niet van uw eigen bevindingen afhankelijk. Ook in de maatschappij komen gebreken der ondeskundigheid snel naar voren.

Een voorbeeld uit de moderne wereld: Reeds in de tijd van Truman werd een groot deel van de buitenlandse politiek bepaald door Nixon. Deze politiek - hoe men daar ook verder over oordelen wil - bracht resultaten. Zij was actief, vaak op het agressieve af en bracht aanzien en successen in de buitenwereld. Eisenhower neemt deze politiek en ook Nixon zelf over. Zolang Nixon zijn eigen politiek verder kan volgen, blijven de successen voortduren. Nixon valt weg: buitenlandse politiek valt terug, maar een zeker prestige kan worden gehandhaafd door een soort neutraliteit. Dus men laat zich niet leiden tot het nemen van plotselinge beslissingen en geeft er voorkeur aan minder agressief zijn buitenlandse politiek te voeren. Dan komt Kennedy. Deze ontbeert de steun van Nixon en is vaak zonder aanwijsbare reden bijzonder vredelievend, of bijzonder ondoordacht agressief. Het gevolg is, dat deze reeds in korte tijd vier grote blunders maakt: Cuba, Laos, Indonesië - o.m. de verklaringen omtrent Nieuw-Guinea - en zijn laatste verklaringen t.a.v. Berlijn. Het aanzien van de USA is in korte tijd aanmerkelijk verminderd. Hieruit kan worden besloten, dat één enkele man, die weet wat hij wil en zijn materie beheerst, het aanzien van een geheel volk langere tijd kan bepalen, maar ook, dat - ondanks goede wil - onbegrip, gebrek aan inzicht enz., rampzalige gevolgen met zich kunnen brengen en het werk van vele jaren, of zelfs eeuwen, zonder meer kunnen vernietigen.

In de oude tijd zijn er steden en staten geweest, die niet slechts enkele honderden, maar soms zelfs meer dan 1.000 jaren hun plaats in de wereld, hun recht en aanzien wisten te handhaven. Het zal u duidelijk zijn, dat dit niet bereikt kon worden door een struikroversoportunisme, zonder een begrip voor samenhangen en werkingen op de wereld. De ingewijden, die inzicht hadden in de mensen en de wereld, waren degenen, die in de oudheid de politiek van een stad of volk bepaalden. Zij beslisten, of een krijg opportuun was enz. Indien er goede priesters waren, bestonden ook goede orakels, die door hun uitspraken en raadgevingen in staat bleken een volk welvarend en een staat machtig en groot te maken en deze toestand onbeperkt te handhaven. Waar goede priesters waren, liep alles prima en was alles goed georganiseerd. Mijn conclusie is dat de ingewijde van vroeger, ook al deed hij misschien niet aan economie en sociale wetenschappen, maar ging hij alleen van meer kosmische begrippen uit - de organische werkingen op aarde, waarin ook geestelijke krachten een directe rol speelden - hetzelfde volbracht op eenvoudige wijze, wat nu vele deskundigen vragen en vaak minder positieve resultaten brengt.

Als argument tegen deze uitspraak zal men wel aanvoeren: maar wij weten tegenwoordig zoveel meer dan vroeger... . Dit is waar. Het gemiddelde peil van onderricht ligt heden aanmerkelijk hoger - vooral in de westelijke wereld - dan in de oudheid. Bij een gemiddelde bevolking van 400.000 in een stad als Babylon zijn er geen 4.000 mensen, die althans enige schrifttekens konden ontcijferen. Daarvan is 3/4 of wel priester dan wel slaaf. In Ur bedroeg het percentage der bevolking, dat kon lezen en/of schrijven nog geen half %. Rekenen konden de mensen over het algemeen aardig goed, daar dit voor hun levensonderhoud meestal van belang was. Ik neem gaarne aan, dat u in uw dagen gemiddeld veel meer weet, dan vroeger het geval was. Maar is het voldoende, dat men gemiddeld meer weet, dan gemiddeld vroeger werd gekend? Staat men alleen daardoor hoger dan de oudheid? Zoals men een gebergte over het algemeen inschat aan de hand van de hoogste toppen en niet aan zijn gemiddelde verheffing boven het peil der zee, zo lijkt het mij niet redelijk de werkelijke bereiking van een beschaving of maatschappij alleen te berekenen aan de hand van het gemiddelde weten, kennen en bereiken van de mensen. Volgens mij dient men ook het bereiken van de mensheid af te meten aan de toppen, die bereikt worden. Wat blijkt dan? Dat deze toppen tegenwoordig in verhouding tot het bevolkingsaantal minder

voorkomen en mindere hoogte bereiken. Daarnaast blijkt een aandachtige beschouwer, dat het werkelijk gemiddelde peil van kunnen en begrip eveneens dalende is.

Ik weet niet, of u zich realiseert, dat bv. een ulo-scholier van rond 1900 qua gedegenheid van kennis beter in het zadel zat, dan iemand met een diploma van de hbs in deze dagen? Misschien hebt u zich ook nog niet gerealiseerd, dat fouten als leesblindheid, woordblindheid, gebrek aan rekenkundig inzicht e.d., nu en masse optreden over bijna de hele wereld. Daarom meen ik te mogen zeggen, dat het gemiddelde weten en de gemiddelde beschaving van de mensen nooit de factoren kan bevatten, waaruit men een vernieuwing tot stand kan brengen, of tenminste het bestaande goede kan behouden. Het laatste is alleen mogelijk, indien voldoende topfiguren aanwezig zijn, indien er voldoende mensen aanwezig blijken met werkelijk inzicht en begrip, ingewijden. Daarom moet ik dus mijn stap uit de oudheid naar het heden rechtvaardigen. Want hoe interessant het ook is om te horen, dat export van kostbare houtsoorten vanuit het huidige Iran en Indië naar Arabië en Afrika - Palestina - al 4.000 jaren v.Chr. plaats vond, het is toch wel belangrijker om na te gaan, wat de oude beschavingen bezaten aan waardevols voor deze tijd.

Voor de mens van heden is het belangrijk te weten, hoe het ontstaan van grote en machtige beschavingen mogelijk was onder condities, die veel ongunstiger waren, dan de condities van heden zijn, vooral materieel gezien. Zeker in de eerste plaats mogen daaronder rekenen hun systeem van inwijding, die in die oude dagen vele en grote offers vergden. Niet alleen maar het offer van wat vrijheid en tijd, maar het offer van het gehele leven. Zelfs om een ingewijde van de lagere graden te kunnen zijn, diende men zijn gehele leven en wezen te binden aan het beginsel, dat men in deze inwijding diende. Er was in die dagen geen mogelijkheid om deze verplichtingen te ontwijken en bv. door invloed of omkoperij, hogere kennis enz. te verwerven. Er was hier maar één enkele weg: de weg van de inwijding. Er was voor de mens, die deze inwijding aanvaardde, ook maar één enkele waarheid: de organische samenhang van alle dingen, geest zowel als stof. De goeden onder degenen, die de lagere inwijdingen bereikten, leefden enkel voor dit alles. De verantwoordelijkheid, die deze mensen durfden aanvaarden, de volle en onbeperkte gave van geheel in wezen aan hun taak, heeft de oudheid groot gemaakt.

Er is geen weg, zelfs nu, langs welke men de persoonlijke aansprakelijkheid, of de noodzaak tot offeren en beleven kan ontgaan. In de oudheid bracht men offers met een gemak, waar men in deze dagen van opziet, of wat men zelfs onredelijk acht. Zichzelf, ja, honderden of duizenden te offeren zonder zekerheid van een stoffelijk voordeel, een geheel leven te wijden aan het bouwen van piramiden bv., lijkt onzinnig, evenals het vaak voorkomende riskeren van een gehele staat, een geheel volk alleen maar, omdat men een bepaald prestige wilde behouden. Oorlog te voeren om de kleur van een grenspaal is in uw ogen dwaasheid. Tot op zekere hoogte hebt u natuurlijk gelijk, omdat de condities in uw wereld nu eenmaal anders liggen dan in het verleden. Wat u daarbij vergeet, is steeds weer het feit, dat de oudheid doelbewust was en voor het nastreven van een dergelijk doel alle dingen terzijde wist te stellen. Evenals men al te vaak vergeet, dat men er niet tegen opzag om met zeer kleine middelen - geestelijk zowel als materieel - enorme taken te beginnen en te voltooien.

Tegenwoordig zou men spreken over het ontstellende gebrek aan planning in de oudheid. Misschien heeft men daarin gelijk. Maar ondanks dit gebrek aan planning bouwde men de piramide van Cheops; herbouwde men de Sfinx, bouwde men de hangende tuinen van Semiramis, de grote tempelsteden, waarvan nu nog resten bestaan in Indië, en de grote wegen, waarvan men nu nog delen terug vindt over de ondoordringbare Andes. Al deze wonderlijke prestaties werden tot stand gebracht met een minimum aan planning, maar met een voortdurend bewustzijn van het organische werken in en met de materie. Ik zou haast willen stellen, dat de inwijding de mens in staat stelt ook t.o.v. de buitenwereld te werken, zoals een veel groter lichaam of een grotere gemeenschap doet. Daardoor zijn zijn reacties, ook in verband met de wereld buiten hem en als deel van de wereld buiten hem minder overlegd en meer instinctief, dan men zich heden voor kan stellen vanuit een materieel standpunt.

Wanneer er een vlieg op u afkomt en dreigt in uw ogen te komen, dan sluit uw oog zich snel. Daarover hoeft u niet verder na te denken, daar was geen planning voor nodig. Ook al is er een teamwork van de spieren voor nodig om dit tot stand te brengen. Die spieren beseffen niet eens, dat zij als team moeten werken. De reactie is geheel automatisch. De ingewijde in de oude

maatschappij vertegenwoordigde in zekere mate de hersens in het maatschappelijke lichaam. Hij was het punt, waarin alle begrippen waren gevormd; het punt, waar de reacties en erkenningen van allen samenkwamen. Daardoor bereikte men veel meer, dan zou verwacht mogen worden aan de hand van de materiele mogelijkheden en middelen.

In uw dagen heeft men weliswaar onnoemelijk veel aandacht voor planning en teamwork, maar het doelbewuste streven ontbreekt vaak evenzeer, als de automatische reactie, die deel is van een organisch samenwerkende maatschappij. Aanpassing en improvisaties zijn steeds minder mogelijk. Men is steeds meer gebonden aan hetgeen men zich redelijk heeft voorgesteld, zonder daarbij nog verder rekening te kunnen houden met gewijzigde omstandigheden, of het optreden van nieuwe factoren. De oudheid kende veel meer de directe reactie, dan men zich nu voor kan stellen.

Verwacht nu niet, dat ik hieraan de conclusie verbind, dat men in deze dagen alle politiek op astrologische basis dient te voeren of zoiets. Dit zou, gezien de mens en zijn denken, kolder zijn. Wel meen ik, dat noodzakelijkerwijze het geestelijke weten en het bewuste streven, het nastreven van een doel, ongeacht kosten en consequenties, het zich houden aan gegeven beloften enz., weer een meer normaal deel moeten worden van de menselijke samenleving, terwijl overeenkomsten alleen dan mogen worden gesloten, wanneer men zich ook eerlijk en geheel daaraan wil houden. Bovenal lijkt het mij belangrijk, dat het aanvoelen van het wezen der mensheid, zowel in groepen als in geheel, meer en meer toeneemt en weer gewaardeerd wordt volgens zijn werkelijke betekenis. Dit laatste kan men - helaas - niet tot stand brengen aan de hand van een stoffelijke wetenschap alleen. Vergelijk: In de oudheid ging men met zijn sociale problemen naar een ziener. Die ziener was in vele gevallen niet, wat u een medium of helderziende noemt, maar wel een ingewijde van een lagere graad. Deze mens had reeds aangevoeld, welke spanningen er in de stad of mens aanwezig waren. Dit was immers zijn taak. Hij liet al het waargenomene en élk probleem op zich inwerken. Wanneer hij een raad gaf, zo was deze niet gebaseerd op het verleden, maar op grond van bestaande spanningen en de daaruit bijna zeker voortkomende reacties. Zo kon men als het ware in de toekomst werken en leven.

In deze dagen gaat men met zijn sociale problemen naar een socioloog en een econoom. Dezen gaan na, wat er in het verleden gebeurd is. Tezamen gaan de heren eventueel de statistieken na. Daarna besluiten de heren - vaak in een meer uitgebreid comité samenkomende - dat op grond van de ervaringen in het verleden deze of gene maatregel of actie de meest juiste is. Daarbij vergeten zij twee dingen: In de eerste plaats zal de oplossing vaak verouderd zijn, vóór zij geheel is uitgevoerd. In de tweede plaats beantwoordt deze oplossing niet onmiddellijk aan de werkelijk bestaande noodzaken en behoeften, maar alleen aan een geregistreerd behoefte-element, plus de behoeften en groep van behoeften in het verleden. Daarop lopen vele goede bedoelingen steeds weer vast. Ook bij u. U kunt stellen: Wij gaan toch regelmatig naar een seance, een kerk, of wij bidden toch wel. Dat alles is heel goed, vrienden. Maar wanneer je je enkel bezig blijft houden met wat wás en geen acht slaat op wat ís, laat staan op hetgeen zich aankondigt, loopt men vast. Dan komt men, net als de economen, de sociologen en vele anderen, steeds weer voor problemen te staan, die men niet weet op te lossen. Toch zijn alle problemen en dreigingen, ook van het heden, op te lossen. Maar deze oplossing kan niet alleen van de geest komen. Zij kan alleen vanuit de bewuste mens komen, die door zijn streven en werken in de geest, zowel als in de materie, tot ingewijde is geworden.

Bedenk, dat ook de ingewijde van de oudheid allesbehalve een vreemde kluzenaar was, die alleen maar ver van de mensheid verwijderd in de geest trachtte te leven, slechts voor een ogenblik tot de meer stoffelijke wereld terugkerende, om een hem door raven gebrachte zwart broodje te verorberen. De ingewijde van de oudheid was een mens, die wel degelijk ook de materie aanvaardde en bewust de problemen en mogelijkheden van zijn wereld en tijd kende. Deze ingewijde overwoog alle geestelijke en stoffelijke invloeden, die hij onderging en was daardoor in staat te voorzien, wat kon gaan gebeuren. Hij voelde stemmingen en sfeer aan en werd door deze gawe tot een soort menselijke rekenmachine, waarin kosmische werking, inwerking van de geest, menselijke gedachten en bestaande stoffelijke condities werden ingevoerd om als uitkomst de meest juiste handel- en denkwijze aan te geven.

Ik ben mij er wel van bewust, dat door de invloed der ingewijden een zekere nabootsing ontstond van hun werkwijze en gaven, tot er meer orakels waren, die meer een domonstratiepunt van buiksprekers en andere goochelaars waren, dan eerlijke orakels van ingewijden. Maar er waren toch orakels, die zó belangrijk waren en de waarheid van hun voorspellingen bewezen zagen, dat men hun leiding zonder meer aanvaardde. Denk aan de orakels over de stad Rome, die jarenlang zorgvuldig bewaard werden op een plaats, waar niemand er inzicht in kon verwerven, dan alleen een commissie van de senaat, vergezeld van priesters. Op den duur heeft men deze boeken zelfs willen vernietigen, waar hun indicaties niet overeen kwamen met hetgeen de politici wensten. Maar deze boeken werden gespaard, omdat men meende het zonder de daarin vervatte lessen en aanwijzingen niet te kunnen doen. Maar deze aspecten van de oude beschavingen worden liever niet gezien in deze dagen, daar zij wijzen op een gemis.

Men ziet liever naar al hetgeen men op het ogenblik wel aan goeds meent te bezitten, want men heeft het immers zo goed in uw dagen? De arbeiders krijgen een 5-daagse werkweek; zij hebben een goed inkomen; zó goed, dat men zelfs als putjesscheppers naar de Riviera gaat met vakantie om eens wat andere lucht te snuiven. Maar ja... ik overdrijf misschien wel wat. Het is in ieder geval alles heel mooi. Maar wat heb je aan een dergelijke structuur, wanneer zij oftewel tot een gebrek aan doorstroming in de mensheid voert en daarmee een langzame geestelijke ondergang brengt, dan wel tot reeksen van spanningen voert die niet aan de hand van het door de mensen nu gekende te overzien en te berekenen zijn, waartegen men geen maatregelen kan en durft treffen. Dan is het alles misschien heel mooi en goed, maar het duurt maar een paar jaren; dan spat alles uit elkaar. Indien de ingewijde, de mens, die misschien rationeel en wetenschappelijk belangrijk is, maar in zich het contact draagt met hogere waarden, weer een rol gaat spelen, deze mens, die in zich Licht en inzicht draagt, maar daarnaast tevens open durft staan voor al het stoffelijke, is er weer een mogelijkheid alles ten goede te keren. Dan is er binnen de mensheid weer een leidinggevend element.

Zo-even sprak ik u over de rol van Nixon. Met evenveel recht zou ik u kunnen wijzen op de rol van Chroesjtsjov, die eveneens haast vanzelf de mogelijkheden schijnt aan te voelen en de behoeften in de wereld zó juist weet in te schatten. Deze mens weet eveneens zich daarnaar te voegen - steeds weer - zonder zich ooit af te vragen, of men dit wel nu wel consequent van hem zal vinden of niet. Ook al zijn deze figuren geen ingewijden, zij houden zich aan wat zij als mogelijkheid erkennen en richten zich niet naar de feiten uit het verleden, of de wensen van een groep, maar naar de mogelijkheden, die op het ogenblik en in de toekomst bestaan volgens hun beste weten. U zou na kunnen denken over de wijze, waarop een Castro, een Soekarno, of een van de vele regeerders in het vroegere Indië, handelen. Ook dezen blijken vaak op sfeer en mogelijkheden te reageren, eerder dan op een werkelijke toestand. Maar al deze mensen zijn geen werkelijke ingewijden des Lichts. Bij hen mankeert een element, dat buitengewoon belangrijk is voor een juiste keuze: het erkennen van het geestelijk mogelijke en het vanuit geestelijk standpunt noodzakelijke. Want voor alles ontkent men in de wereld steeds weer de geestelijke krachten en de zielekracht, die toch voor de mens op de wereld van buitengewoon belang kan zijn en altijd weer ten goede bruikbaar is. Juist het ontbreken van de aandacht voor het geestelijke element, het verwaarlozen van de zielskracht, brengt mij er toe, de bereikingen van vele oude beschavingen hoger te achten, dan alles, wat u tot op heden bereikt hebt.

Vraag u eens af, wat voor nut een lichaam heeft, dat perfect is in gezondheid, vorm, kracht, indien de ogen levenloos zijn, indien er daarin geen ziel woont. Wat is een wereld, die materieel het summum summarum bereikt, het allerhoogste, wat maar mogelijk en voorstelbaar is aan vrede, welvaart, genot, rust en geen ziel heeft? Ledig en zinloos zijn beiden. Al, wat geen ziel heeft, versteent, vervalt, versuft. Misschien vindt u het overdreven of lastig, dat ik u nu in dit verband weer wijs op de tijd, die komt. In de dagen, die komen, is er behoefte aan mensen, die de organische werking en eenheid van de aarde zelf en de verschillende groepen daarop, ja, zelfs van de elementen, durven erkennen en aanvaarden, durven beleven. Er is behoefte aan mensen, die, ook al zien zij enerzijds het Goddelijke Licht, aan de andere kant toch niet bang zijn om hun handen vuil te maken en het eenvoudigste werk te verrichten, wanneer dit noodzakelijk is. In de oudheid zijn er perioden geweest, dat de ondergang dreigde. Maar steeds zijn er weer in de oudheid mensen geweest, die bepaalde belangrijke ideeën of gaven hebben laten herleven, steeds weer, alsof die gedachten en gaven onsterfelijk waren. Het menselijk bewustzijn wordt in hen tot een Phoenix van gedachten, krachten en besef, steeds weer

uitgedrukt in wetten, maatregelen en sociale stellingen. Hun waarheden leefden in de tempels, maar ook in de huizen en in de harten der mensen.

Ook in uw dagen voelt men zich soms genoopt uit te roepen: "Waar zijn de dragers van het Licht?..... In de oudheid horen wij altijd weer van Goden, die stoffelijk over de wereld gingen, over vele gezondenen. Het leuke is, dat zij er ook altijd zijn. Wij moeten wel beseffen, dat een gezondene alleen zijn taak kan en mag vervullen, niet meer en niet minder. Wanneer zijn taak vervuld is, gaat hij heen. Zo is het altijd geweest, of u nu wilt spreken over Goden als Osiris, of over grote wetgevers als Mozes. Steeds weer blijkt: zij vervullen hun taak en verdwijnen. Ook nu geldt hetzelfde: er zijn vele gezondenen op deze wereld, zij vervullen hun taak, maar daarna verdwijnen zij. Wie van de mensen kan, wil en zal deze taak verder dragen, niet alleen als een vergeestelijkte droom, maar als een realiteit? De mens, die dit kan en doet, wordt tot een ware ingewijde, die, zoals u weet, ook wel eens de Gehangene of de Gekruisigde wordt genoemd, omdat hij de verbinding wordt tussen alle krachten van de wereld en in zich het contact draagt tussen kosmos en mens, van alle elementen met God en mens, van alle geesten en God en mens.

Het is moeilijk een dergelijke levenstaak te aanvaarden. Maar de oudheid heeft altijd weer dergelijke ingewijden voortgebracht. Ik vertrouw en bid, dat uw tijd in dit opzicht niet zal falen. Ik vertrouw, dat ook uw tijd mensen zal voortbrengen, die als ingewijden en offeraars een band kunnen vormen tussen de kosmos en de werkelijkheid van uw wereld, verborgen als deze nog mogen zijn achter de materiële uiterlijkheden.

Ook wanneer dit geschiedt en uw wereld nog een tijd behouden blijft, zo zal ook deze beschaving en deze tijd vergaan. Maar dan zal in de toekomst ergens een stem klinken, die, evenals ik deze avond, tot u, tot de mensen van de komende dagen spreekt: "Jullie denken, dat jullie groot zijn. Jullie vinden de geschillen tussen oost en west, tussen socialisme en democratie zo dwaas. Maar je vergeet hun grootheid, want zij bezaten één ding: in hen leefde een Goddelijke vonk, die mensen en wereld met hun God verenigde, in hen bestond een inwijding, die de eeuwigheid overbrugt. Leer van hen!" Zó zullen die woorden dan klinken, bijna evenzo als ik tot u spreek over die oude en door de meesten van u slechts ten halve gekende oude beschavingen.

Vraag: Zijn er dan onder de machthebbers in deze dagen dan geen, die een dergelijk inzicht toch hebben?

Antwoord: Helaas niet. Er zijn onder de machthebbers van heden meerderen, die tenminste een bepaalde graad van esoterisch denken en streven kennen, dat ben ik wel met u eens. Zij zijn echter te zeer vast gelopen in hun ideeën van politiek, te zeer gebonden aan hun natie, hun partij, hun economisch systeem, om de onbevooroordeelde, alle inwerkingen zuiver opvangende ingewijde te kunnen zijn. Al deze mensen zijn eenzijdig. Een ingewijde moet kosmisch ingesteld zijn. Iemand, die kosmisch ingesteld is, mag toch niet overwegen, of het nu Frankrijk of Algerije is, dat politiek heel belangrijk is. Hij mag er zelfs niet bij stilstaan, wat - menselijk gezien - op dit ogenblik het beste of voordeligste is, ongeacht of dit gaat over oliebronnen, of over recht. De ingewijde moet weten, wat voor de toestanden van morgen noodzakelijk is en dit heden reeds verwerklijken. Zolang het om economische belangen enz. gaat, zullen de invloeden van de mensen gericht zijn op het heden en niet op de toekomst, die aan de droom van het heden vreemd is.

Vraag: De tijd is al zeer dichtbij, dat het optreden van een ingewijde noodzakelijk zal zijn.

Antwoord: Inderdaad. U hebt misschien gelijk, wanneer u denkt aan Alexander de Grote en meent, dat diens problemen van een andere grootorde waren dan de huidige. Wat u daarbij over het hoofd ziet is, dat hij zijn problemen eigenlijk niet oploste tijdens zijn veldtochten, maar in Gordium, toen hij met zijn zwaard de dissel van een wagen van de boeiende knoop bevrijdde. Op dit punt zijn verleden en heden nog steeds gelijkelijk en zijn de problemen nog steeds van gelijke orde, want de ware ingewijde begrijpt - of voelt aan - dat een oplossing, die het nieuwe brengt, maar gelijktijdig al het bestaande spaart, onmogelijk is. Hij weet ook, dat het bestaande zelf hem zal verdrijven, doden of aanvallen, zodra hij dergelijke gordiaanse maatregelen voor de huidige problemen aanbeveelt. De pressie van het heden is te groot en kan niet vanuit de stof opeens en tijdig veranderd worden. Hieruit volgt, dat er geen sprake kan zijn van een

staatkundige oplossing. De oplossing moet liggen op het terrein van menselijkheid en menselijke geest. De weg zou dus voeren in de richting van een erkennen van de werkelijke behoefte van de mens bv.

Indien ik mij niet vergis, is een zeer belangrijke behoefte van het heden wel: vrij te zijn van een voortdurende dreiging, een alleen nog bestaan ten koste van een steeds grotere lawine van potentieel geweld, die steeds dreigender boven de wereld der eenvoudigen komt te hangen, dit is het grootste probleem. Dit is staatkundig of politiek niet tot oplossing te brengen. Alleen een beroep op de werkelijke menselijke waarden zou hier een oplossing mogelijk maken.

Daarnaast blijkt, dat de moderne mens meer behoefte heeft aan zekerheid. Hij verwacht die zekerheid overal, zelfs van ons. De oplossing zou alleen kunnen zijn: het vinden van een werkelijk doel in het leven, iets, wat de meeste mensen nooit werkelijk vinden. Ook dit probleem van het heden ligt op het terrein van de mens en de menselijke geest. Dit houdt m.i. in, dat de werkelijke oplossing nimmer gezocht hoeft te worden op zuiver economisch of politiek terrein, zodat geen ingewijden op zullen treden met een daarin gelegen taak. Ook macht en verovering geven geen oplossing voor de problemen van deze dagen, of - meer nog - van de komende tijd. Daarom moet de oplossing verwacht worden in een innerlijke verandering, een innerlijke ommekeer, die geheel de mensheid beroert. De moeilijkheid hiervan is wel duidelijk. Daarom kan zoiets nooit worden opgelost door zuiver menselijk denken, maar is er iemand noodzakelijk, die enerzijds aanvoelt, waar de werkelijke behoefte van de mens is gelegen en anderzijds weet, welke mogelijkheden er bestaan.

Om een dergelijke taak goed te volvoeren, dient men verder te beseffen, wat de kosmos aan krachten afgeeft, die zoiets mogelijk maken en wat het de mensheid zal kosten, indien zij die krachten aanvaardt. Een dergelijke ingewijde, een realist bovendien, kan in deze dagen alleen werken achter de schermen, want hij tast veel - zo niet alles - aan, wat men nu openlijk nog heilig heet. Daarom ook kan worden gesteld, dat wij die ingewijden - de kleinen zowel als de groten - niet mogen verwachten uit de kringen van hen, die reeds nu op de voorgrond treden, maar eerder naar hen zullen moeten zoeken op de achtergrond, in de stille wateren, waarin schijnbaar nog niets gebeurt, terwijl deze krachten daar reeds nu een steeds grotere eenheid en kracht vormen buiten het huidige menselijke om. Alleen zó zullen zij gezamenlijk de mensheid datgene kunnen geven, wat voor hen noodzakelijk is om het nieuwe te vinden.

Nu wordt er hier geroepen: "Maar de nieuwe wereldleraar dan?" Meent u niet, dat ook hij voor een zeer groot gedeelte beantwoordt aan het door mij gestelde? Ook voor hem zullen dezelfde beperkingen gelden. Indien hij vandaag zegt: "Mensen, vernietig alle wapens, of ga onder...", is morgen zijn dood reeds zeker.

Vraag: Kan de eenvoudige mens, die alleen maar streeft naar een zo groot mogelijke samenhangsgevoel met zijn medemensen, bijdragen tot het slagen van die taak?

Antwoord: Zo iemand zal ongetwijfeld behoren onder hen, die het werken van de ingewijde vergemakkelijken. U haalde in uw vraag Sodom en Gomorra aan. Deze steden gingen volgens het verhaal onder, omdat God hen toornde. De ondergang in het heden dreigt niet vanuit God, maar vanuit de mens zelf. Dat is een groot verschil. U kunt ervan verzekerd zijn, dat zij, die naar een zo groot mogelijke samenhang streven, de ingewijden sterker doen staan te midden van de mensheid en het mogelijk maken, dat zij hun taak vervullen.

Er zal m.i. toch een tijd moeten komen, dat de leiding op uw wereld weer meer priesterlijk wordt. Niet omdat men een Godsrijk moet stichten, maar omdat alleen zij, die de hemel zowel als de aarde in zich kennen en dragen, in staat zijn de mens, die nog niet zover is, tot het juiste leven en de juiste harmonie te voeren.

Ik hoop, dat u allen het voorgaande eens zult overwegen, vooral ook de organische samenhangen op aarde daarbij nader overwegende.

Goedenavond.

ESOTERIE

Goedenavond, vrienden.

In dit tweede gedeelte zullen wij trachten weer enige esoterische begrippen te zien. Als onderwerp kies ik allereerst hierbij wel:

DE PERSOONLIJKE INWIJDING

Elke mens maakt in zijn leven een reeks van gebeurtenissen mede, die, mits op de juiste wijze beleefd en doorstaan, hem geestelijk verder zullen brengen. Het geestelijke leven van de mens is dan ook - naar ik meen - in de eerste plaats bedoeld om hem in contact te brengen met steeds meer en steeds hogere krachten. Natuurlijk is dit alleen mogelijk, wanneer hij ook zichzelf leert kennen. Daarvoor is het gebeuren, dat je in het leven steeds weer tegemoet treedt, juist zo noodzakelijk.

Een zeer belangrijk punt is voor elke mens steeds weer het erkennen van de werkelijkheid omtrent eigen wezen. Je hebt over jezelf dromen en voorstellingen, die, wanneer je ze nagaat, blijken in de werkelijkheid onjuist te zijn. Ook blijkt, dat veel, waarover men zoveel droomt, in feite in werkelijkheid gevreesd wordt, terwijl ook veel van wat je voor jezelf fantaseert of droomt, onmogelijk of niet wenselijk is. Wanneer je nadenkt over de eigenschappen, die je aan jezelf toekent, blijkt al te vaak, dat juist de eigenschappen, waarop je je pleegt te beroepen, in veel mindere mate deel van je wezen uitmaken dan de eigenschappen, waarover je liever maar niet denkt of spreekt. De confrontatie met de wereld, in beproeving en gebeuren, heeft dan ook wel in de eerste plaats ten doel uzelf te tonen, zoals u bent.

Er bestaat een bepaalde vorm van magie, waarin men uitgaat van het scheppen van een zelfspiegeling. Men bouwt daarbij astraal voor zichzelf het wezen op, dat men denkt te zijn en vergelijkt dit dan met het eigen wezen. In de meeste gevallen is het verschil met het opgeroepen beeld zó groot, dat er geen andere mogelijkheid overblijft, dan het zo snel mogelijk te vernietigen, of - zoals sommige zwart-magiërs doen - men moet het voort laten bestaan om het uit te sturen in duisternis van daden en willen, waar jezelf niet zou durven gaan.

Wij, van onze kant, zien in het gebeuren binnen het menselijke wezen een mogelijkheid tot nieuwe zelfrealisatie en verwerving van een nieuw bewustzijn. Als mens zal u dit vaak ontgaan. U wordt te snel meegesleurd in de loop der gebeurtenissen en kunt u niet altijd realiseren, hoe u innerlijk veranderd bent. Dat bemerk je vaak pas na zeer lange tijd. Maar veranderen doen allen, steeds weer. In uw eigen voorstellingen zal die verandering vaak als onvoldoende zijn, u hebt dan de idee, dat u faalt; dat niets van wat u doet, voldoende is. Anderen menen daarentegen, dat zij meer dan voldoende doen en dat al het andere er niet op aankomt. Juist het kennen van je ware wezen is belangrijk; het overwinnen van de waanbeelden, die ik u noemde.

Dit zich realiseren, wat je bent, kun je het beste, wanneer je in de geest verkeert. Daarom zullen de grootste esoterische vruchten van het menselijke leven in de geest - en meestal ook na de overgang - geplukt worden. Toch kan men ook op aarde soms zeer wonderlijke ervaringen doormaken en als mens geconfronteerd worden net iets zó lichtend, zó vredig, dat je je afvraagt, of je misschien één enkel ogenblik God hebt mogen aanschouwen. Een mysticus zal daarvan al snel een eredienst maken. Hij zal stellen: "God is in mij. God heeft mij beroerd... ." Maar de esotericus beseft: "Hier werd voor een kort ogenblik de in mij schuilende werkelijke mogelijkheid gerealiseerd..." en gaat verder.

Steeds verder ga je op de weg van het leven, steeds meer beproevingen moet je overwinnen. Steeds meer moet men ook leren zichzelf te overwinnen om een meesterschap te bereiken, dat men wel nastreeft, maar waarvan men de feitelijke inhoud eigenlijk niet beseft. Het meesterschap, dat in de stof bereikt kan worden, ziet er voor de mens, die in eigen Ik en geestelijke mogelijkheden iets verder doordringt dan de doorsnee mens, ongeveer als volgt uit:

Je voelt in jezelf krachten en weten, een Licht, soms zelfs het vreemde ervaren, dat ik u beschreef. Steeds weer meen je, dat je op het punt staat voor een belangrijke taak geroepen te worden, want het belangrijke van hetgeen je nu bent en doet, zie je meestal niet in. Het is ook zo alledaags, zo gewoon.

Naarmate je meer beseft, hoe belangrijk je bent voor degenen, met wie je dagelijks in contact komt en de verveling van het alledaagse overwint, hoe meer je leert jezelf wat op de achtergrond te stellen, hoe meer jou ook duidelijk wordt, dat je reeds nu en op dit ogenblik een taak vervult, dat je reeds nu een zending hebt. Dán eerst kan men zijn gaven en krachten werkelijk goed gaan gebruiken. Iemand, die dit punt bereikt, staat dan ook steeds doelbewuster in de wereld, zal daarbij betrekkelijk vrij zijn t.o.v. materiële vooroordelen en verlangens, terwijl hij een zeer intens geestelijk werken en leven kent, waarbij het meestal eerder om anderen dan om het Ik gaat.

Denk nu niet, dat ik u wil ontmoedigen en stellen wil, dat u een volledige persoonlijke inwijding op aarde nooit zult kunnen bereiken. U weet niet, wat u op aarde bereikt. Dat juist wilde ik u heden zeggen, dit op het gevaar af, dat sommigen van u daardoor verkeerde inzichten krijgen. Op het gevaar af, dat anderen mij té godsdienstig vinden, wil ik u enkele spreuken aan gaan halen, die in deze tijd gesproken zijn, aangevuld met andere spreuken, die door een gezondene bijna 2.000 jaren geleden gesproken zijn en wel in het bijzonder schijnen te slaan op deze persoonlijke inwijding. Spreuken, die bedoeld schijnen te zijn om deze innerlijke consecratie van eigen wezen te omschrijven en aan te moedigen.

De oudheid zegt: "Het Koninkrijk Gods is in u".

De nieuwe tijd roept uit: "Wie zich bewust is van de banden die hem binden met de kosmos, is onaantastbaar en één met alle dingen, is vrij boven alle begrip, zijn taak vervullende boven alle dingen".

Het verleden roept uit: "Niets is groter en belangrijker op de wereld dan de liefde. De liefde tot de naaste en de liefde zelfs tot de vijanden".

Het heden herhaalt dit en onderstreept: "De mens, die gelooft in het doel van zijn leven, gelooft in een God, een kracht, die hem voert en leidt. Wie zó gelooft, kan niet anders dan het leven en alles daarin liefhebben. Want zij, die waarlijk het leven lief hebben, zullen beseffen, wat de wereld is. Hen wordt alles geopenbaard wat leeft in wereld en mens. Het zijn zij, die de mensheid boven alles beminnen, die alleen waarlijk de mensheid kunnen leiden in deze dagen en haar voor zichzelf kunnen redden".

Het verleden spreekt in gelijkenissen en toont ons de goede herder, die zijn kudde verlaat om het ene schaap te zoeken, dat verloren is gegaan.

De nieuwe tijd roept in directe woorden uit: "Beseff wel, dat niet zij, die u beamen en bevestigen, maar zij, die u ontkennen, bovenal belangrijk zijn. Want belangrijker is het een vonkje licht te ontsteken in het duister, dan op de dag duizenden kaarsen te doen branden.

Altijd weer klinkt in verleden en heden hetzelfde door: de omschrijving, het lied van het innerlijk en persoonlijk contact met God, het persoonlijke contact, dat alleen omschreven kan worden in een uiting van de uit God geboren liefdeskracht, deze omschrijving van de Christusgeest Zelf, deze Goddelijke liefdesuiting, die vóór en ín elke mens bestaat.

Nu hoeven wij niet religieus te zijn om dit alles te erkennen en te beleven. Het is niet noodzakelijk, dat u naar een kerk gaat, of uw God op uw knieën om Zijn zegen bidt. Dit alles zijn uiterlijkheden. Maar indien u in het leven steeds weer beproefd wordt - wat elke mens zal geschieden - kunt u alleen beantwoorden aan uw ware bestemming, aan het werkelijke leven, wanneer u deze beproevingen met bewustzijn ondergaat en in een liefdevolle aanvaarding van zelfs vijandschap en lijden beseft, hoe men verbonden is met de Schepper van alle dingen, door Hem verbonden zijnde met al het geschapene.

Er is geen grens tussen mens en mens, ook al denkt u dit. Er bestaat geen grens tussen mens en geest, of tussen mens en God. Alle grenzen, die er in u bestaan, hebt gij uzelf u opgebouwd, soms zelfs in vele levens, over een periode van vele eeuwen. Soms ook hebt u een dergelijke grens tussen u en God, de geest, of de wereld opgetrokken in één enkel ogenblik van misverstand en zelfverheffing, maar gebouwd hebt u alle grenzen zelf. Indien u deze, uit u komende begrenzingsen weet te overwinnen, ligt ook voor u de grote kosmos open, het Koninkrijk Gods van het verleden, de harmonie met God en kosmos van het heden. Dit alles is ook voor u mogelijk, dit alles bestaat werkelijk.

Begrijp mij goed en tracht mijn bedoelingen in u op te nemen. Want deze dingen zijn niet alleen van de geest, of alleen van de, stof, maar deel van geheel uw wezen en geheel uw werken. Dit moet deel zijn van uw herinneringen en uw verwachtingen. Dan eerst heeft uw leven werkelijke zin en kunt gij stellen: ik gevoel, dat de persoonlijke inwijding mij optrekt naar een hoger weten en een hoger bewustzijn. Het is natuurlijk goed op aarde veel te weten, maar begrijp mij wel: liefde zoekt te weten en te begrijpen, niet voor zich, maar ter wille van hetgeen het lief heeft. Zoals een moeder soms oude en lang vergeten schoollessen weer op gaat halen om haar kinderen te kunnen helpen en bijstaan, zo zal de mens, die liefheeft, om het Koninkrijk Gods te zoeken, om de kosmische harmonie in zich te wekken, vaak zwaar moeten leren en werken, maar nooit voor zich alleen. Alleen voor anderen en ter wille van anderen dient men te leven en te leren, te werken, alleen ter wille van hetgeen u daardoor kunt doen voor anderen, zouden kennis en macht, kracht en weten, u dierbaar moeten zijn. Het is beter om in eenvoud te dienen met een werkelijke liefde tot het geheel der Schepping, dan alle dingen te weten ter wille van dit weten, het Ik boven alle andere waarden en krachten verheven te achten.

Dit zijn de waarheden omtrent de persoonlijke inwijding, die ik u deze avond met enige nadruk voor wilde leggen, want ik weet, dat er vele misvattingen bestaan omtrent het leven, het Goddelijke Licht, omtrent de zin van het Zijn en de werkelijkheid van de mens. De mens construeert voor zichzelf telkens een geheel, waarin men natuurlijk juist in deze constructie bijzonder goed passende voor zich, meent een inwijding te kunnen vinden. Maar een werkelijke inwijding is alleen te vinden aan de hand van de innerlijke eenheid. Er is geen enkele andere weg. Men kan uiteindelijk alleen tot God komen - of zo u wilt ingewijd worden, of eigen karma delgen - door deel te hebben aan de uit God voortkomende, alle dingen omvattende en nimmer op één enkel wezen of persoon gerichte kosmische liefde. Inwijding ligt alleen binnen de werkelijke harmonie, waardoor men in zich alle dingen met elkaar vereend en niet slechts enkele waarden in het Al uitverkiest.

Niet zonder reden leg ik u dit alles voor. Ik heb vele stemmen gehoord, die zich beriepen op een persoonlijke inwijding, ook al werd dit vaak met andere termen omschreven, maar in slechts weinigen van dezen vond ik iets terug van de werkelijke liefde voor de wereld, de werkelijke onderwerping van het Ik aan een grootse opdracht en een grootse taak. De meesten van hen beseffen niet, dat de grootste opdrachten van het leven niets te maken hebben met het Ik, of wordt volvoerd ter wille van het Ik, maar om de wil Gods te verwerkelijken en Zijn wil te uiten in al het levende. Daarom zeg ik u: zo gij Licht meent te bezitten, of een inwijding ondergaan te hebben: spreek niet teveel over het Licht, dat gij ontvangen hebt. Tracht het Licht, dat gij in uzelf draagt, voor een ieder gelijkelijk waardevol en dienstig te maken, opdat gij een drager van vreugde en Licht zult mogen zijn op de wereld en één met alle Lichtende krachten in de geest. Zo u dit Licht nog niet in uzelf aanvoelt of ontvangen meent te hebben, zeg ik u: Spreek niet te veel over het Licht en de inwijding, die gij nastreeft, maar streef er naar reeds nu te leven vanuit de werkelijke, niet persoonlijke liefde, die geen vijandschap erkent, geen haat meer mogelijk acht en steeds in alle dingen de kern van Lichtende kracht en Goddelijke openbaring in de geest terug vindt.

Ten laatste citeer ik nog enkele woorden van een stem, die in uw dagen klinkt:

"Gij, die uw wereld ziet en uw wereld tracht te herbouwen, beseft gij wel, dat de wereld van de mens bovenal de wereld is van de menselijke geest? Herbouw de menselijke geest en uw wereld zal uit zich Lichtend en vreugdig zijn. Herbouw uw wereld alleen stoffelijk en de menselijke geest zal terugvallen tot het dierlijke en alles, wat gij gebouwd hebt, vernietigen. Daarom zeg ik u: Haat niet, en verwerpt niet, en oordeelt niet, doch streeft naar rechtvaardigheid en geluk voor

allen, een zo groot mogelijke vreugde in alle wereld en bovenal een zo groot mogelijk begrip tussen allen, die op aarde leven".

Eenvoudige boeren in een arm en oud land hebben die boodschap al verstaan en velen onder hen trachten haar in praktijk te brengen. Toch noemen zij zich niet christenen of uitverkorenen, maar roepen de meesten onder hen uiterlijk tot Allah en eren zij in het verborgene de haast vergeten Goden der oudheid. Zij kunnen deze stem verstaan en deze boodschap beleven.

Zoudt gij minder zijn? De persoonlijke inwijding is mogelijk voor allen, nú, wanneer uzelf het werk begint en niet voortdurend wachten blijft op een meester, die u zal voeren, een stem, die u zal zeggen wat te doen en al uw schreden zal leiden. Begin reeds nú, vanuit uzelf, zo daadkrachtig mogelijk de innerlijke harmonie met het geheel der mensheid op te bouwen. Vrees niet, wanneer u een enkele maal een bitter woord ontvalt. Want al kunt u woorden niet terug nemen, zo kunt u hun gevolgen en daden delgen. Maar vreest, wanneer u in uzelf haat, vooroordeel of geprikkeldheid ontdekt tegen een bepaald mens, een bepaald wezen, een bepaalde instelling enz. Want gedachten zijn moeilijk te vernietigen. De dagen, die komen, brengen voor u allen een mogelijkheid tot inwijding, voor velen zelfs een volledige inwijding. De nieuwe tijd draagt in zich voor u allen een nieuwe en belangrijke taak, een nieuwe en vreugdige weg naar een wáár en wáárljk leven.

Goedenavond.